

Metsityskohteen maalajin tunnistaminen

Metsitys kestävästi –työpaja 14.12.2020

Markku Remes Suomen metsäkeskus

Esityksen sisältö

- Puulajin soveltuvuus kasvupaikalle
- Maalajin vaikuttaa tukitasoon
- Maalajien tunnistaminen silmämääräisesti ja sormituntumalla
- Entisten maatalousmaiden maalajien tunnistaminen
 - › Kivennäismaat
 - › Eloperäiset maat
 - › Turvemaat
 - › Multamaat
- Entisten turvetuotantoalueiden maalajit ja niiden vaikutus metsitykseen
- Yhteenveto

Kuvat: Markku Remes/Metsäkeskus

Puulajin soveltuvuus kasvupaikalle

- Kuusi:
 - › Hienot ja keskikarkeat kivennäismaat sekä turvemaat viljelystä poistetuilla alueilla
 - › Ei pääpuulajina käytöstä poistetuilla turvetuotantoalueilla
- Mänty:
 - › Viljavuudeltaan heikot viljelystä poistetut alueet
 - › Entiset turvetuotantoalueet
- Hieskoivu
 - › Turvepohjaiset viljelykäytöstä poistetut alueet
 - › Entiset turvetuotantoalueet
- Rauduskoivu
 - › Viljelystä poistetut alueet kivennäismaat
 - › Ohutturpeiset entiset turvetuotantoalueet, joissa hienojakoinen kivennäismaa
- Tervaleppä, siperianlehtikuusi, hybridihaapa ja jalot lehtipuut
 - › Kivennäismaapohjaiset viljelystä poistetut alueet
 - › Tervaleppä myös käytöstä poistetuille viljelyalueille

Maalaji vaikuttaa tukitasoon

- Metsitystuki on korkeampi turvepohjaisilla alueilla kuin kivennäismailla
- Tuki on matalampi entisille turvetuotantoalueilla kuin muille metsitettäville joutoalueille

Maalajien tunnistaminen sormin: Karkeat maalajit

- Karkeat maalajit muovautuvat huonosti
- Karkean maalajin yksittäiset rakeet ovat helposti silmin havaittavia
 - >Karkea hieta
 - > Hiekka
 - >Sora
 - >(Lohkare)

Hienojakoiset maalajit

- Hienojakoiset maalajit pidättävät paljon vettä
 - › Muodostuu helposti kasvupaikaksi, jossa vesi vaivaa kasvua
 - › Voimakas pintaroutuminen
 - › Taimituhot

Hieta ja hiesu

- Pyöritellään maalajia sormissa
 - › Kynän paksuisen pötkön muodostaminen ei onnistu ->hieta tai karkeampi
- Kuuluuko maalajia pyörittäessä kirskuntaa?
 - › Jos ääntä ei kuulu hiesua tai ohuempaa
 - › Jos väri on kiiltävä, sisältää paljon savesta

Savi

- Kuiva savi on kokkaremaista ja erittäin kovaa
- Kosteaa savi on sitkeää ja helposti muotoiltavaa
- Saven väri yleensä harmahtava
 - › Saven väreissä on vaihtelua
- Saven rakeita ei voi havaita silmin eikä sormin tunnustelemalla (raekoko $<0,002\text{mm}$)
- Savessa voi olla myös kerroksellisuutta

Savikot rajoittavat uudistamista

- Saven tunnistaminen:
 - › Savesta saa pyöriteltyä lyijykynää ohuempia pötköjä
- Savikoiden uudistamisessa käytettävät puulajit
 - 1) kuuselle
 - 2) hieskoivulle tai
 - 3) Entisten turvetuotantoalueiden pohjamaana myös rauduskoivulle
 - 4) Tammi menestyy myös savikoilla, kasvu kuitenkin hidastuu selvästi

Multamaat

- Multa on kivennäismaan ja eloperäisen maan seos
- Mullassa eloperäistä 20-40 % tilavuudesta
 - › Metsityksessä rinnastetaan kivennäismaaksi
 - › Eloperäistä yli 40% -> turve
 - › Eloperäistä alle 20 % :
 - › Vähämultainen-runsasmultainen maa

Turvemaan tunnistaminen

- Turpeen tunnistaminen
 - › Silmämääräisesti: kasvinjätteet
 - › Maatumisaste: puristamalla turvetta nyrkillä
- Heikosti maatunut turve; alkuperä vähäravinteinen rahkanevoista/-rämeistä
 - Jos käytetty painomaata viljavuus on parempi
- Pitkälle maatuneesta turpeesta pusertuu sormien välistä reilusti turvetta
- Puristustähteestä voidaan päätellä
 - › Jos kasvinjäänteitä ei erotu -> pitkälle maatunut turve
 - › Jos kasvinjäänteitä erottuu, voidaan tunnistaa kasvupaikka

Entisten turvetuotantoalueiden metsitys

- Säädöksen mukaan ohutturpeinen, kun turvekerroksen paksuus alle 30 cm (metsälain mukainen)
- Käytännössä turvekerroksen paksuus vaihtelee alueella
- Turvekerroksen alaisen kivennäismaan koostumus vaikuttaa viljelyketjuun ja Puulajivalintaan
 - >karkea maalaji
 - >hienojakoinen maalaji(kts. etukäteen jaettu materiaali)
- Tuki on pienempi entisten turvetuotantoalueiden metsityksessä

Yhteenveto

- Maalaji tunnistetaan pintakerroksesta
- Ohutturpeisilla alueilla myös turpeenalainen mineraalimaa määritettävä
- Maalaji määritellään riittävän luotettavasti sormituntumalla
- Maalaji (turve/kivennäismaa) vaikuttaa tukitasoon ja puulajivalintaan

Kiitos!

ASIAKKAAT – HENKILÖSTÖ – KUMPPANIT – YHTEISKUNTA

markku.remes@metsakeskus.fi

www.metsakeskus.fi | www.metsään.fi

www.twitter.com/metsakeskus | www.facebook.com/suomenmetsakeskus